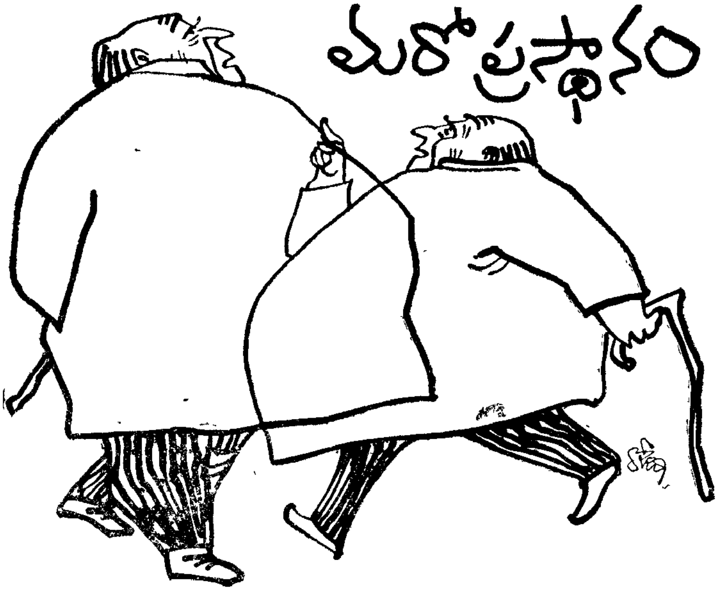

మరో ప్రస్థానం

వేమకోటి సీతారామ శాస్త్రి

"ఇంకా విడిచి పెట్టవా! ఎన్నాళ్ళిలా వుండాలనుకుంటున్నావ్...."

ఆ ప్రశ్నకు అవతలి సమాధానం, మమత వదలని బేలచూపు.

"అవును. యింకా యేం మిగిలింది, చేయవలసినదంతా చేయించావు. యింకా చేయవలసినది ఏమీలేదు, చేయాలనుకున్నా నీవేం చేయలేవు. ఎల్లప్పుడూ రోజులు నీవి కావు...."

ఆ మాటకు అహంకారం అంతకంతా పొడిచింది.

"ఏమిటి నీ యిష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడుతున్నావు. ఎవరు నీవు........ హుంకరించింది. దానికి సమాధానమే పెద్ద నవ్వు. సముద్రంలో ఎగసి విరగని కెరటంలా వుందా నవ్వు.

"నే నెవరో నీవు పోల్చుకోలేదంటే.."

"ఉపోద్ఘాతం అనవసరం. సూటిగానే చెప్పరేవా..."

"నీ అజ్ఞానాన్ని ఏమనాలో తెలయటం లేదు. అడిగావు కాబట్టి చెప్పాలి. నేను యింతకాలం నీలోనే వుండి యిప్పుడే కోటీశ్వర్రావు అనే దేహంతోగల ఆత్మ అనే వస్తువునుండి యిప్పుడిప్పుడే విడిపోయిన అంతరాత్మని....'' అంది.

"విడిపోయావు మంచిదే. కాని నవ్వెందుకు యాగీచేస్తున్నావ్. నా పాట్లు నన్ను పడనీ. ఎలా వదుల

కుంటాను యివన్నీ. చూడొక్కసారి'' అంది అక్క.

''అర ఎకరం ఆవరణలో వేల రూపాయలు ఖర్చుతో ముద్దుతో పెంచిన పచ్చగడ్డి పరుపులు, ఇంద్రభవనంలాంటి మేడ, మరో ప్రక్కన గేటులో పశువుల డయిరీఫారం.... మరొకచోట కోళ్ళ ఫారమ్, అందమయిన ఫారిన్ కార్లు, ఎయిర్ కండిషన్ గదులు, గదుల్లో ఫారిన్ విస్కీ బాటిల్సు........ యివన్నీ నేమా నీతో కలిసి యిష్టంలేక పోయినా ఇంతకాలం చూశాను....''

గర్వంగా నవ్వింది అక్క.

''నవ్వకు. మానవ చరిత్రలో యే కొద్దిమందికో తప్ప ప్రతి గొప్పవాడి వెనుక ఒక నేరం వుండితీరుతుంది. ఆ నేరానికి శిక్ష వుండదు....''

''అదంతా నీ కుళ్ళుమోత్తనం. నా కోటీశ్వర్రావు అదృష్టం నీకు నేరంగా కన్పిస్తుంది. ఏమంటావ్.''

బిగ్గరగా నవ్వింది.

''మళ్ళా అదే నవ్వు.... యెందుకా నవ్వు.... యెందుకా అపహాస్యం—''

''నీ అమాయకత్వానికి నాకు జాలి వేస్తోంది. నీ కోటీశ్వర్రావు పుట్టినపుడు బంగారు చెమ్చాతో పుట్టలేదు. కోట్లకు పడగలెత్తిన జమీందారీ వంశంలోనూ పుట్టలేదు. మామూలుగా మురికివాడలో పుట్టాడు. అవునా....''

''అవును. యేం? అందులోనే పెరిగాను. చదువుకోవడానికి అవకాశంలేదు. ఉదయం లేస్తే ఆకలి, చిరిగిపోయిన గుడ్డలు. బ్రతుకు కొండచిలువతో సమరం చేయాలి కోటిగాడు.

''బ్రతుకు సమరం చాలా పెద్ద పదం ఉపయోగించావు. వీరుడి లక్షణాలు అంట గడుతున్నావు నీ కోటీశ్వర్రావుకి. బ్లాకు మార్కెట్టులో సినిమా టిక్కెట్లమ్మడం, బ్రాకెట్టాట ఆడడం, జేబులు కత్తిరించడం, దొంగతనాలు చేయడం, యివన్నీ వీరోచితమైన పనులేనా....''

''దాని వెనకాతల కథ నీకు తెలియదు. పుట్టుకతోనే పిల్లాడేడుస్తాడు యెందుకో తెలుసా. వాడికి ముందు ఆకలి ప్రారంభమవుతుంది. పాలకోసం ఏడుస్తాడు అది సహజం. కానీ దేశంలో చాలా కుటుంబాలు ఆకలితో ఏడుస్తున్నాయి. కూటికోసం రకరకాల వ్యసనాలకి బానిసలై పోతున్నారు. ఆకలికోసం కోటిగాడి తండ్రి కన్నకూతుర్ని మురికివాడలో వేశ్యగా చేసి దాని పచ్చని జీవితాన్ని బలితీసుకున్నాడు. పనిచేయాలంటే బలం వుండాలి. బలంగా వుండాలంటే తిండి వుండాలి. నీకు తెలుసు కదా! ఎముకల కోటిగాడు రోడ్డుమీద పులివిస్తరాకుల్లో అన్నంకోసం కుక్కలతో పోరాడి కరుస్తున్న కుక్కల బారినుండి పట్టెడు పులుసు మెతుకులు తెచ్చుకునేవాడు. గుడిసెలో పడుకోవడానికి చోటు వుండేది కాదు. అలాంటప్పుడు పార్కు

లోనూ, పేవుమెంట్లమీద బ్రతుకు గడిపే వాడు. సినిమా టిక్కెట్లు కొని బ్లాకులో అమ్మేవాడు."

"ఇలాంటి అవినీతి పనులు చేయడం కన్నా ఏ బస్సుస్టాండు దగ్గరో మూటలు మోసుకుని బ్రతకవచ్చు కదా!"

"వాడింక అలా బ్రతకలేడు. సప్త వ్యసనాలకు బానిసయిన తండ్రిని, ఉబ్బసరోగంతో బాధపడుతున్న తల్లిని పోషించాలి ..."

"అందుకని- అదేం గొప్ప విషయం కాదే ... ఏదో ఒక సాకు చెప్పి నీవు సమర్థించాలని చూస్తున్నావు...."

"నిజమే. ఏం చేస్తాను. పరిస్థితుల ప్రభావం. వ్యభిచార నేరానికి తోబుట్టువుని అరెస్టుచేసి దాన్ని చిత్తుగా అనుభవించి, మురికి చెర్లో పారేశారు. కూతురి స్థితికి తామే కారణమని మనోవేదనతో వాడి తల్లిదండ్రులు చచ్చిపోయారు...."

"మిగిలింది వాడొక్కడే.... అ మాత్రం బ్రతుకు నీతిగా బ్రతకలేడా!"

"అసలు చచ్చిపోదామనుకున్నాడు అ కుటుంబానికి పెద్ద కోరికలేవీ లేవు. పూట ఆకలికోసం వాళ్ళు దరిద్రంతో పోరాడి ఓడిపోయారు. కోటిగాడు చావాలనుకున్నా కోరిక కన్ను కసి మరింతగా కాటువేసింది. భయంకరమైన బతుకు కొండచిలువను ఎదురొడ్డాలనుకున్నాడు...."

"అందుకని రౌడీగా మారాలా "

"ఒక్కొక్క సంఘటన జీవితాన్ని ఎంత బలీయంగా తిప్పి ప్రభావితం చేస్తుందో నీకు తెలిసినా గూడా నన్నడుగుతున్నావు"

"నిజమే! న్యాయంగా అభ్యర్థించవలసిన ఓట్లను బెదిరించి అడిగాడు. అసలు వాడికి మునిసిపల్ కౌన్సిలర్‌గా నిలబడ్డానికి అర్హతలు వున్నాయా...."

"వాడికుండే అర్హతల్లా గూండాయిజమే. అందుకనే పట్టణంలో ఒక వర్గంలో చైర్మన్ కావాలనుకున్నవాడు, వీడికి డిపాజిట్ కట్టి నిలబెట్టాడు...."

"నిజమే. గెల్చిన తర్వాతేం చేశాడు. డిపాజిట్ కట్టినవాడికి ఓటువేసి చైర్మెన్ చేశాడా- లేదు. పాముకు పాలుపోస్తే కాటువేస్తుంది. అంతే చేశాడు... "

"అక్కడే పొరపడ్డావు. జీవితం పరమపద సోపానం లాంటిది. కోటి ఓటు ఒక్కటే చైర్మెన్ భవిష్యత్తు నిర్ణయిస్తుంది. అవతల పార్టీవాళ్ళు పలభయి వేలు యిస్తామన్నారు. అమ్మయ్యో అన్నాడు. చాలదేమో అనుకుని వాళ్ళు ఏభయి వేలు చేసుకోమన్నారు. అతనేం రామాయణ భారతాలు చదవలేదు భారత దేశ స్వాతంత్ర్య చరిత్ర, యివేం తెలియవు. అప్పుడేం జరిగిందో తెలుసా...."

"ఏం జరిగిందో కాదు. ఏం చేశావో చెప్పరా. పిచ్చివాడా! లక్ష్మీదేవి నీ ముంగిట నిలిచి తలుపు తడుతోంది అన్నావు. అంతే వాడు మనసు మార్చు

కున్నాడు. అసలు తెలుగు పదకోశంలో విశ్వాసం అనే పదం తీసివేయమని భాషావేత్తలకుచెప్పాలనుకుంటున్నాను."

"అవును. ఏ విశ్వాసం అతనికి తిండి పెట్టలేదు. అవకాశవాదం అతన్ని అందలం ఎక్కించింది...."

"నిజమే: స్వామిద్రోహం. ఇవతల పార్టీకి ఓటువేసి గెలిపించాడు. అవతల పార్టీవాళ్ళు సామాన్యులా. కోటికి తమ పార్టీలోకి వస్తే వైస్-చైర్మను చేస్తామన్నారు... మళ్ళా అటువేపు వెళ్ళిపోయాడు."

"అది అతని తప్పు కాదు. ఆశ ."

"ఆశ కాదు.... దురాశ."

"ఏదయినా అనుకో. అలా చేయబట్టే ఇరుపార్టీలవాళ్ళు తగువులు పడుతుంటే రాజీ అభ్యర్థిగా మరో ఆర్నెల్ల తర్వాత చైర్మను పదవి అలంకరించాడు."

"చూడు.... చూడు.... ఎవరో ఆడవాళ్ళూ పిల్లలూ వస్తున్నారు.. అయ్యో మరి వాళ్ళెందుకు ముందింటి గజాల తలుపులు వేస్తున్నారు"

"వేయాలి మరి లేకపోతే మేమే కోటేశ్వరరావు ఆస్తికి వారసులమంటూ వచ్చేస్తారు"

"అంటే యిప్పుడు ఆ ఇంట్లోవుండే ముగ్గురు కొడుకులూ అసలు భార్య రుక్మిణమ్మ సంతానమా....

"నీకు పేరు గుర్తుందే."

"పేరే కాదు ఆ మహాసాధ్వి భర్త

చేసే అత్యాచకాలు భరించలేక, పెరట్లో నూతిలో పడి చచ్చింది అది గూడా గుర్తుంది."

"నుదుట వ్రాసిన వ్రాత తప్పించ గలరా! అర్థం. అవిడకేం లోటని! పనసపళ్ళ లాంటి ముగ్గురు మొగబిడ్డలు, మహారాణి లాంటి జీవితం, సోషల్ స్టేటస్ ఏదో మొగవాడు సోషల్ సర్కిల్స్లో ఆ మాత్రం సరదాగా ఆడవాళ్ళతో తిరిగినాకనే కోపంతో "

"అవు. ఎంత త్యాగమైనా చేస్తుంది స్త్రీ. కానీ తన భర్త మాత్రం స్త్రీలోలు డైతే సహించలేదు; మరి రుక్మిణమ్మ గూడా మొగవాళ్ళతో నువ్వు చెప్పినట్లు సరదాగా తిరిగితే మీ కోటీశ్వరావు ఏం చేస్తాడేం. "

"చంపేస్తాడు" అరిచింది.

"కానీ ఆ పని రుక్మిణమ్మ చేయలేదు తానుచేసుకుంది...."అంత వాక్యనివ్వింది.

"అమె నెంతగా ప్రేమించాడో! అందుకనే మరి పిల్లల భవిష్యత్తుకోసం, మరి పెళ్ళిచేసుకోవడం మానేశాడు" అంది దీనంగా అత్త.

"అదేం లేదు. పాలు బజార్లో దొరుకు తున్నపుడు యెవ్వడూ ఇంట్లో ఆవును పెంచాలనుకోడు. రుచి మరిగిన గొడ్డు అయాచితంగా పదవి రాగానే, డబ్బు రాగానే, అతనికేం కళ్ళు కనిపించాయా. తన దుర్భర జీవితం గడిపిన మురికి వాడలు గుర్తుకొచ్చాయా.... యిప్పటికీ ఆ మురికివాడలు అట్లాగే వున్నాయి...."

"ఈ సమయంలో యివన్నీ ఎందుకు ఏకరువు పెడుతున్నావు!"

"ఎప్పుడో వొకప్పుడు తెలియాలి కదా! నాదు! చూడు ఆ గేటవతల జుత్తు విరగబోసుకుని రాళ్ళు విసురుతూ ఏడుస్తున్న స్త్రీని చూశావా!"

"చూడ్డమేమిటి! ఆమె పిచ్చి వనజమ్మ కదూ..."

"కదూ ఏమిటి వనజమ్మే. కానీ ఒకప్పుడు పిచ్చిది కాదు. అమెకు కుందనపు బొమ్మలాంటి ఆడపిల్ల. అంతంత ఆస్థి దాయాదుల పరం కాబోతుంటే, మీ కోటిని ఆశ్రయం కోరింది. ప్రతి ఫలం లేకుండా ఏం చేయడు కదా! ఆమె లొంగిపోయింది. పిల్ల అరుణ బంగారు భవిష్యత్తు కోసం. అప్పటికే అరుణకు పద్దెనిమిదేళ్ళ వయస్సు. పిల్ల మెరుగు తీగలా గుండేది నీకు గుర్తుందా !"

"ఊ చెప్పు... "

"మీ కోటి కళ్ళు అమెమీద పడ్డాయి. కన్నె కలలతో అమాయకంగా ఆదమరచి నిద్రపోతుంటే వనజమ్మ వడుకునే గదికి గడియ పెట్టి ఆ అమ్మాయిమీద పడ్డాడు. ఊపిరాడ నివ్వలేదు. అప్పటికి బలవంతంగా ఆమె పెనుగులాడి తప్పించుకుని అచ్ఛాదనలేని రొమ్ముల మీద రెండు చేతులుంచుకుని 'మీరు నాకు తండ్రిలాంటి వారు. నన్ను విడిచి పెట్టండి అంకుల్'.... అని ప్రాధేయపడింది."

"అంకుల్ అంటే మామ గూడా అవవచ్చు గదా !"

"పెడర్థాలు తీయకు. కామానికి దారుణంగా బలై పోతున్న కూతుర్ని కిటికీలో నుండి చూసింది. తల వూచల కేసి బద్దలు కొట్టుకుంది.... ఆ మర్నాడుదయం ఏం జరిగిందో తెలుసా...."

"బంగారు తీగె అపుజ కిర్పనాయిలు పోసుకుని నిప్పంటించుకుని మసిబొగ్గయింది.... ఆ తర్వాత వనజమ్మ కేం జరిగిందో తెలుసా.... చెప్పు...."

"........... "

"ఎందుకా మౌనం. కన్నకూతురి శవాన్ని చూసి వనజమ్మ పిచ్చెత్తిపోయింది; యిదే అదననుకొని ఆమె ఆస్థిని కాజేశాడు..."

"ఏం చేస్తాం ఎవరి సొమ్ము ఎవరికి ప్రాప్తమో "

"నిజమే! యిది వాలక, మునిసిపాలిటీ విధులలో వాటాలూ, ఎంత మంది లేడీ టీచర్లను ట్రాన్సుఫర్లు చేస్తానని బెదిరించి అనుభవించాడో...."

"అది అతని తప్పు కాదు. బలహీనత వాళ్ళలో వుంది. కాదంటావా ?...."

"ఎంతకాల మిలా ఆత్మద్రోహం చేసుకుంటూ వాదిస్తావ్...."

"వాదించడానికి వోపిక లేదు. చూడొక్కసారి. కూటికి గతిలేని విరుపేద. తనకు దొరికిన చిన్న అవకాశాన్ని ఆసరా చేసుకుని ఎంతవాడయ్యాడో.... ఏం చేసి గొప్పవాడయ్యాడని కాదు! ఎంత గొప్పగా బ్రతుకుతున్నాడనేది ఈ యుగసంధిలో కావల్సింది. చూశావా, ఈ మేడ మూడంతస్తుల భవనం. మొజాయిక్ ఫ్లోరింగ్, పాలరాళ్ళతో తయారు చేయబడిన బాత్ రూమ్స్! ఖరీదయిన విదేశీ ఫర్నిచరు, విదేశీ పెయింటింగ్స్, ఖరీదైన టెలిఫోన్సు చూశావా. ఆ పూజామందిరం. మన పురాణాలలో వుండే దేవతలు, ఇప్పుడు భూమ్మీద దేవుని అవతారాలని చెప్పుకుని చెలామణి అవుతున్న దేవుళ్ళు అందర్నీ ఆ గదిలో వుంచి సుమధుర పరిమళాలతో ముంచెత్తి పూజించేవాడు "

"నిజమే! మీ కోటి చేసిన పాపాలకు ఏ ఒక్క దేవుడు కోపం తెచ్చుకోలేదు. వాళ్ళను గూడా లంచగాళ్ళను చేసేశాడు .... అవునా...."

"కాదు. కర్మణ్యేవాధికారస్తే...."

"వద్దులే ఆ శ్లోకం. నీలాంటిదే పిడుక్కీ బియ్యానికీ వొకటే మంత్రం వల్లించిందట .. "

"సరేలే ... యింకా చూడు యివన్నిట్టి ఉండే గదులు. ఆ కోడళ్ళ మెడలు చూడు విరిగిపోతంత బంగారు ఆభరణాలతో.... వాళ్ళ గదులుచూశావా ప్రతీ కొడుకు గదీ ఒక విదేశీ మద్యాల బార్, ఖరీదయిన టేప్‌రికార్డర్లు .... ఇంకా బయటికి రా.... అక్కడ చూడు.... ట్రాక్టర్లు రెండు, కార్లు రెండు.... చూడు

జెర్సీఆవులు, గేదెలు, ఆ కంచె ప్రక్కనే గులాబీల తోట.... లోపల ఆవరణలో చూడు జనం ఎలా ఏడ్చున్నారో...." అని గర్వంగా చెబుతోంది అత్త.

"అవును ఏడ్చున్నారు! ఎప్పటికీ చావడేం అన్నట్లు చూస్తున్నారు అతని యిలాకా స్త్రీలందరూ, తమకేమైనా ఆఖరి క్షణాలలో చరాస్తిని ముట్టజెబుతాడా అన్నట్లు చూస్తున్నారు. ఒకరి మీద ఒకరు పగబట్టి త్రాచుల్లా మనసులోనే కొట్టుకుంటున్నారు... "

"వాళ్ళకి తెలియదు. ఇతని ఆస్తిని ముగ్గురు కొడుకుల కూపం చేశాడు" అంది గర్వంగా అత్త.

"నీకు తెలుసునో లేదో మంచి త్రాగుడు మైకంలో వుండగా యితను వుంచుకున్న ఆడవాళ్ళందరూ తలో ఖాళీ స్టాంపుడు పేపర్లమీద సంతకాలు పెట్టించేసుకుని దస్తావేజులు రాయించుకున్నారు...."

"అవీ ఫోర్జరీ...." ఖండించింది అత్త.

"ఏమో ఆ సంగతి కోర్టు తేలుస్తుంది. అయినా మన కెందుకు ముందు జరగబోయేది చూడు. చూడు ఎలా చూస్తున్నాడో మీ కోటేశ్వర్రావు.... చూడు.... చూడు...."

• • •

బేలగా తన హయాంలో కట్టబడిన మూడంతస్థుల మేడ చూస్తున్నాడు కోటేశ్వర్రావు. అలా మూడు రోజుల నుండి చూస్తున్నాడు. అంతకు ముందు అసలే అతని శరీరం వ్యాధుల పుట్ట. తల పండినా తలపులు పండలేదు. లెజిస్లేటివ్ ఎలక్షన్లు వస్తున్నాయి. అధికార పార్టీ టిక్కెట్టుకు హైద్రాబాద్ వెళ్ళాలి. అక్కడ నుండి ఢిల్లీ వెళ్ళాలి.... శాసన సభ్యుడు, ఆ తర్వాత మంత్రి అవ్వాలి.. ఆ తర్వాత ముఖ్యమంత్రి- వీలుంటే కేంద్రంలో స్థానం....చాలా పెద్ద కార్యక్రమాలు బుర్రనిండా పెట్టుకున్నాడు. కానీ యింటికి రాగానే గుండెపోటు ప్రారంభమయింది. నోటమాట పడిపోయింది. డాక్టర్లు చెలిఫోన్ల మీద వచ్చారు; పెదవి విరిచారు.

"డాక్టర్లు గార్లూ! ఈ మహనీయుడి సేవలు యింకా దేశం అందుకోవాలి. ఈయన కోసం ఏం చేయమంటే అది చేస్తాం. ఓ బుల్లి విమానం తక్షణం తెప్పించి మీరు ఏ దేశం తీసుకెళ్ళమంటే ఆ దేశం తీసికెడతాం.... అంతేకానీ ఈ పుణ్యాత్ముణ్ణి మాకు దూరం చేయకండి... " అని ప్రాధేయపడ్డారు భజంత్రీలూ, పూర్ణో గోముఖవ్యాఘ్రాలూ.

"ఏమండోయ్ యిలా రండి" అంది పెద్దకోడలు భర్తను పిలిచి.

"ఎందుకు పిలిచావే..." అన్నాడు గాభరాగా.

"ఏంలేదండీ! మీ నాన్నగారు చావడం ఖాయం. మా నాన్నగారికి టెలిఫోన్

చేసి తెప్పించండి. యిప్పుడే అస్థులు రామకోవాలి లేకపోతే ప్రమాదం. మీ నాన్నగారి యిలాకాలో ఎంతమంది ఆడవాళ్లున్నారో...." అంది. మిగతా కోడళ్లు యిద్దరూ గూడా తమ తల్లి దండ్రులను తెప్పించుకున్నారు. అందరూ పెదాలమీద సభ్యతకోసం మర్యాద నటిస్తూ లోపల అవకాశం దొరికితే అణిచేద్దామన్నట్లుగా చూస్తూ ఆ యింట్లో ప్రవర్తిస్తున్నారు.

దస్తావేజులు తయారయ్యాయి.

"నేను బ్రతికుండగానే నా ఆస్థిని పంచేసుకుందా మనుకుంటున్నార్రా...." అని అరవాలనుకున్న కోటీశ్వర్రావు కేక గుండె గొంతుకలోనే కొట్లాడింది. పెద్దకొడుకు బలవంతంగా సంతకం పెట్టించాడు.

ఆ సాయంకాలమే డాక్టర్లు పరిస్థితి విషమిస్తోందని చెప్పారు.

"అల్లుళ్ళూ! మీ నాన్నగారు ఈ మేడలో చనిపోతే అరిష్టం పడుతుం దయ్యా" అన్నారు మామలు ముక్త కంఠంతో.

"అవును బాబూ!" రాబోయే వి ధనిష్టాపంచకాలు కూడాను. ...." అన్నాడు అప్పుడే పిలిపించబడిన పురోహితుడు.

"అయితే ఏం చేద్దాం" అన్నాడు రెండో కొడుకు.

"చేసేదేం లేదు. గుమ్మం అవతల పడెయ్యటమే...." అన్నాడు మొదటి వియ్యంకుడు.

"క్రింద నేలా పడుకుంటాడు. ఒళ్ళంతా నొప్పులు పుట్టదూ! డన్‌లప్ బెడ్ తెస్తాను" అంటూ చిన్నకొడుకు లోపలకి వెళుతూంటే-

"నీకేం మతిపోయింది మరిదీ? పది హేను వందలు ఖరీదుచేసే డన్‌లప్ బెడ్ ఆయన చస్తే చాకలివాడు తీసు కుంటాడు..." అంది పెద్ద కోడలు పక్కకి పిలిచి.

"పడుపులూ గిరుపులూ యేం వెయ్య గూ డ ద య్యా అల్లుడూ! దానిమీద మీనాన్న ప్రాణంపోతే స్వర్గానికి బదులు నరకానికే పోతాడు. ఇంతకాలం చేసిన పుణ్యం వృధా అయిపోతుంది...." అని అపాడు

ముగ్గురు వియ్యంకులూ, ప్రజల సొమ్ము అనేక రూపాల్లో తిని తెగబలిసిన కోటీశ్వర్రావు భారీ శరీరాన్ని బయటకు తెచ్చి వరండాక్రింద గచ్చుమీదవడేశారు.

"ఒరేయ్, ఇది నా మేడరా! నేను కట్టించుకున్నానురా! చివరకు నా మేడలో నేను చావడానికి గూడా హక్కు లేదట్రా...." కోపంతో నిస్పృహాయమైన చూపుల్తో బయట పరచిన పంచమీద పడవేసిన కోటీశ్వర్రావు మదనపడుతు న్నాడు. ఎండ పడకుండా రెండు తుక్కాట్లు కట్టారు. డాక్టర్లు వస్తున్నారు. పోతున్నారు. ఎప్పటికీ చావడేం అన్నట్లు విసుగు చూపిస్తున్నారు. కోటీశ్వర్రావు

దృష్టి వాళ్ళచ్చే మందులమీద లేదు. ఆ మూడంతస్థుల అధునాతనమైన మేడ మీదే వుంది. అతను విపరీతమైన బాధ పడిపోతున్నాడు అతన్ని ఒకవేపు తిప్పి చూస్తే చూసినవాళ్ళకి మూర్ఛ తప్పదు. అతని వీపంతా పురుగులు కొరికేశాయి; చుట్టూ కలరా వుండలూ, ఫినాయిలు వాసన. మేడ లోపల గదుల్లో, కొడుకులు ఎవరి మావల్తో, బంధువుల్తో ్రాగుతూ, రాబోయే ఆస్థుల వివరాలు, తండ్రి తర్వాత వారసత్వంగా సంక్ర మించాల్సిన పదవులు వీటన్నిటి గురించి బేరీజులు వేసుకుంటున్నారు.

"ఎప్పుడూ నీ శరీర సౌఖ్యాలు, నీ ఆనందాలు, నీ పదవులు, వాటిని కాపాడు కోవడానికి సామదాన భేద దండోపా యాలు వాటిలోనే జీవితమంతా మునిగి పోయావు. నీ పిల్లలకి ఎప్పుడైనా ప్రేమలు, ఆప్యాయతలు, అభిమానాలు, సెంటిమెంట్లు ఎలా వుంటాయోచెప్పావా? అందమైన దివ్య భవనాన్ని కట్టించావు గానీ మమతానుబంధాలు, మానవతా దృక్పథం గల బంగారు కుటుంబం తయారుచేసుకున్నావా?చేసుకుంటేయివాళ నీ కీ గతి పట్టేదికాదు. సమాజానికి చీడపురుగుల్ని తయారు చేశావు" అని అంతరాత్మ నిరసించిన సంల్లో ఘోషిం చింది.

మూడో రోజు దాటుతోంది.

"అంతిమ క్షణాలా సమీపించాయి" అన్నారు డాక్టర్లు పూపిరి పీల్చుకుంటూ, వెక్కుతున్న రోగిని చూసి.

"కానీ చావడేం" అన్నట్లు చూశారు ముగ్గురు కొడుకులూ భార్యలతో పాటు. ఇంతలో పెద్దల్లుడ్ని సంజ్ఞచేసి పిలిచాడు లోపలికి.

"అల్లుడూ తాళాలువేయి యినప్పెట్టెల గదులకి" అన్నాడు కొత్త తాళంకప్ప చేతిలో పెట్టి.

కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా చూశాడు పెద్దకొడుకు, మామ వంక. మరో క్షణంలో ఆ నాలుగు గదులకు మూడేసి తాళం కప్పలు వ్రేలాడాయి. ఎవరు మాత్రం తక్కువ తిన్నారు. అక్కడి కక్కడే అంతర్యుద్ధం ప్రారంభ మయింది.

"ఏమిటిది అవతల మనిషి ప్రాణాలు పోతూంటే మీరిక్కడ ఘర్షణ. బాగుం డదు. పదండి" అన్నాడు యింటికొచ్చిన దూరపు చుట్టం.

"కాశీ గంగ వుంటే తెప్పించండి బాబూ, అవసానదశ ప్రాప్తించేసింది. శ్రీరామ.... రామ... "అంటున్నాడుపురో హితుడు.

చిన్న కోడలు పూజామందిరంలోకి వెళ్ళింది. యిదివరలో మామగారు చేసిన పాపాలు ప్రక్షాళనం చేసుకుందికి కాశీ రెండు మూడుసార్లు వెళ్ళాడు. అప్పట్లోనే వెండి బిందెనిండా కాశీ గంగ నీలుచేసి పూజామందిరంలో వుంచారు. దాని

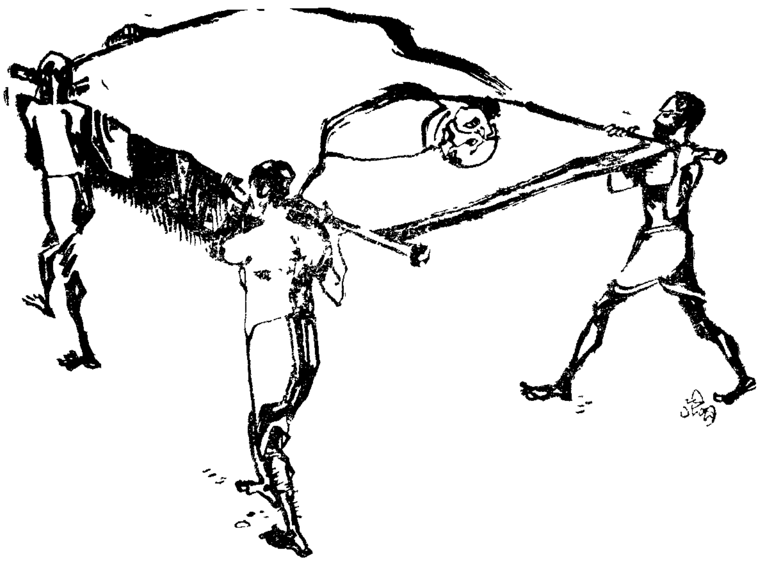

సీలు కత్తిపీటతో కన్నం చేయబోతూంటే పెద్దకోడలు వచ్చింది.

"ఏమిటి చెల్లీ అది. నిక్షేపం లాంటి బిందెలో గంగను పాడుచేస్తున్నావు!"

"అదికాదు. మామగారికి" అర్ధోక్తిలోనే ఆగింది.

"మిగతా గంగ పాడయిపోదూ"

"మరెలా" అంది అమాయకంగా ముఖంపెట్టి.

"మన కొళాయి నీళ్ళే తీసికెళ్దాం పద. కాశీ గంగో కాదో అని ఎవరైనా పోల్చారా చచ్చారా" అంటూనే సిల్వరు గ్లాసులో నీళ్లు తీసికెళ్ళింది. విస్మయంగా అనుసరించింది చిన్న కోడలు.

బయట జనం ఒక్కసారి గొల్లుమన్నారు. కాశీ గంగ అనబడే కొళాయి నీరు కోటీశ్వర్రావు గొంతు దిగలేదు. అన్ని పార్టీలవాళ్ళూ మృతశరీరానికి పూలదండలు వేశారు. ఖరీదయిన పూదొత్తులు వెలిగించబడ్డాయి.

"మిగతా సన్నాహాలు కానివ్వండి" అన్నాడు పెద్ద వియ్యంకుడు. బ్రతికుండ గానే కోటీశ్వర్రావు కుళ్ళిపోయి వాసన వేస్తున్నాడు. ఇప్పుడు మరీనూ....

"అయ్యో చప్పున గడ్డి తెప్పించండి పాడె మీదకి" అరుస్తున్నాడు పురోహితుడు. పాలేరు పరిగెత్తారు సాలలోకి. ఫోటోగ్రాఫర్లు కెమేరాలు సర్దుకుంటున్నారు.

చొప్పగడ్డిని తీసుకెళుతున్న పాలేరును అడ్డేసింది రెండో కోడలు.

"నీకేం పోయేకాలంరా పచ్చవి

యింట్లో గడ్డి తీసుకెళ్ళి శవం కింద వేస్తున్నావు. అమ్మో.... అమ్మో.... యింకేమయినా వుందా పిల్లలుగల వాళ్ళం ... ఛీ.... ఛీ.... వీధిలో ఎవరిదగ్గరయినా అడుగు...." అని వాడి చేతిలోది లాక్కొని గడ్డివాముమీద విసిరేసింది.

"మరి పైవాళ్ళకి మాత్రం పిల్లా జెల్లా వుండరమ్మగోరూ..." అని అందామనుకున్న పాలేరు మాటలు గొంతుకలోనే వుండగానే పరిగెట్టాడు.

* * *

"బ్రతికివుండేటప్పుడు కోటేశ్వర్రావు సమాజాన్నీ, సంపదనూ, సదనీ, మంచి తనాన్నీ కాకుండా సన్మ్రాణి సంపాదాల్ని దోపిడీచేశాడు. జయించానన్న గర్వంతో ఇప్పుడు ముంచుకొచ్చిన మృత్యువుని జయించమను. ఆయుష్షును దోపిడీచేసుకో మను..." గట్టిగా అరిచింది, అంత రాత్మ.

"చివరకు నీ మాట ప్రకారమే విడిచేశాను" అంది ఆత్మ.

"విడిచిపెట్టకేం చేస్తావు. ప్రాణంలేని కట్టె, కట్టెలు కాల్చబోయే కట్టెలో వుండి ఏంచేస్తావు. చూశావా ఏం జరిగిందో జీవితానికి. అందమయిన మేడ కట్టించు కున్నాడు. కానీ అందులో హాయిగా చివరి వూపిరి పీల్చుకోలేకపోయాడు. ఎన్నో భూములు సంపాదించి వ్యవసాయం చేయించి పండించాడు. చివరకు తన ఆస్తిలో గడ్డిపరక ముక్క కూడా శవం క్రింద వేయనివ్వలేదు. ఒక కోటేశ్వర్రావు జీవితమే కాదు ప్రతి వాడి జీవితమూ అంతే. జాతస్య మరణం ధృవం. అయితే అయ్యో! ఒక మంచి వ్యక్తి చనిపోయాడే అన్న మనో వేదనతో ఏ ఒక్క కన్నీటిబొట్టు విడిచినా ఆ జీవితం ధన్యాతి ధన్యమయ్యేది. స్వర్గ ప్రాప్తి లభించినంతగా తృప్తి కలిగేది..."

"అయ్యో! శవాన్ని పాడెమీద పెట్టారు..."

"ఎవరు మోస్తున్నారో చూశావా. కన్నకొడుకులు కాదు. కంపును భరిస్తూ కిరాయి మనుషులు మోస్తున్నారు ఆ కుళ్ళిన శవాన్ని..."

ఆత్మ అంతరాత్మలు మధ్య క్షణం సేపు నిశ్శబ్దం.

"ఇంకెందుకూ పద." అంది అంతరాత్మ.

ఆశ్చర్యంగా చూసింది ఆత్మ.

"ఎక్కడికి...."

"మరో ప్రస్థానానికి."